

Miskolcz. Református főgimnázium önképzőköre.

A CSÓKA.

Irta: GYARMATHY JÓZSEF.

Néhány évvel ezelőtt, még mint kis diák, egy alkalommal, a nagy szünidő alatt meglátogattuk szülőimmal együtt nagybátyámat, a ki nagyon szives, előzékeny s e mellett vidám társalgó és egészséges humoru ember. Szülőim már régóta emlegették előttem kedvességét, szeretetreméltóságát s azt, hogy ha jó vizsgát teszek, engem is elvisznek.

Ugy is történt. A negyedik osztályból jó bizonyítványt vivén haza, néhány nappal később utnak indultunk, messze, a szép Erdély regényes bérczei közé s némi eltörődés után meg is érkezünk. Azt az örömet, mely megérkeztünkkor az egész családot áthatotta, leírni lehetetlen volna. Engem, mivel még először láttak, össze-vissza csókoltak, előállottak száz és százféle kérdéssel, hogy hányadik osztályba járok, milyen bizonyítványom van, s mi szeretnék lenni s több eféle aprósággal.

Szüleim néhány napot töltének nagybátyámnál s én saját kérésemre s nagybátyám óhajtására ott maradtam néhány hétig, melyeknek eltelte után a legszebb emlékekkel eltelve távoztam onnan. Ezen emlékek közt van az emléke egy kitömött csókának is, melyen nagybátyám igen sokat elmerengett s többször mondá, hogy nincs az a kincs, a miért odaadná. Én kíváncsi lettem s kérdezősködtem felőle, de ő azt mondá, hogy még most nem mondja meg, csak akkor, ha nagy diák leszek, mert akkor fogom igazán megérteni.

Nagy diákká lettem s ismét meglátogattam nagybátyámat, mikor is első dolgom volt a fekete madár felől kérdezősködni s ekkor mondá el nekem a következő történetet:

«Nem tudom, úgy van-e vele más, mint én, de én a madarak közül legjobban szeretem a csókat. No persze, hát mindenkinek más az izlése s így más és más madár tetszik neki. Így pl. Petőfi, a dalok királya a gólyát szerette legjobban; nekem pedig, mint mondám, a csóka tetszik. Ugy szeretem azt a szép fekete tollazatát s oly kedves, mikor okos szemével rám-rám kacint. Még mikor gyermek voltam, már akkor, ha véletlenül egy csókat kaptam, kimondhatatlan volt az örömöm s a vakáció bizony kissé unalmas napjait oly szivesen töltém el vele. Tanitgattam holmi egyre s másra s úgy örültem, mikor kiállításomra rögtön vállamra repült.

De nem csak a gyermekkorban, hanem már később midőn már férfivá lettem, még akkor sem tudtam lemondani e madár iránt való vonzalmamról s jelenlegi boldogságomat egyenesen ezen madárnak köszönhetem.

Ugyanis ki lettem nevezve a sz . . . i járásbirósághoz aljárásbirónak s itt hivatalos elfoglaltságaim s egyéb körülmények

nem engedték, hogy a város intelligenciájának társaságában gyakrabban megforduljak s többek közt egy hónapig beteg is voltam.

Odaérkeztemkor egy gyermeket láttam egy csókával játszani s láttam, hogy a madár mily ügyes, kértem a gyermeket adná el nekem a madarat. Ő gyermekes naivságával mondá, hogy nem tudna ezért a bácsi megfizetni.

Én megkérdeztem tőle, hogy mennyiért adná mégis s ő 20 krajczárt kért. Jót nevettem a gyermek laikusságán s adtam neki negyven krajczárt érte s roppant örömmel hozta lakásomra a madarat. A madár csakhamar megszokott s jól érezte magát második otthonában. Egy kis idő múlva az én madaram már lopni is mert, a boltból holmi színes szalagokat, pántlikákat hozott s ügyesen elrejté az ajtó melletti zugban.

Erre az időre esik a betegségeim is. Mikor aztán nem foglalkozhattam a délutáni órákban a madárral, hát ő kedve szerint barangolt össze-vissza s estére azért rendesen hazajött.

Mikor aztán fölgyógyultam, kíváncsi valék, vajjon mi mindent lophatott össze az én madaram? Hát nagy meglepetésemre látom, hogy ott több értékes tárgy s egy arckép hever. Ugyanis egy arckép s T. E. monogrammal egy melltt.

Sokáig gondolkoztam, vajjon honnan hozhatta ezeket a tárgyakat s a fénykép is egészen ismeretlen előttem. Tudakozódtam sok helyen utánna, nem vezett-e el ilyen és ilyen értékes tárgy.

Egyszer csak a szomszédba láttam besurranni azt a kis lányt a kinek mása az arcképen volt.

Tudakozódtam, hogy vajjon ki az s megtudtam, hogy az, orvosné testvére és hogy betegségeim ideje alatt érkezett oda s most már állandóan ott fog lakni, mert szülei elhaltak s az orvosné egyedüli testvére.

Tisztában voltam azonnal, mit tegyek.

Átmentem részvéteimet kifejezni s az értékes tárgyat átszolgáltatni. A szöke kislány szemlesütve köszönte meg figyelmemet s titkon fel-felpillantva mondta, hogy: «De hamis csókája van magának.» A fényképről hallgattam. De a kis hamis nem mulasztotta el megkérdezni, hogy nem vitt-e oda egy arcképet. Én mondtam, hogy igen; de engedje meg nagysád, hogy e véletlen találkozás emlékére megtarthassam magamnak. Ő pirulva igent intett fejével s kiszaladt. Én még kissé társalogtam az orvosnéval, ki a mellékszobából hallgatta az egész jelenetet s eltávoztam.

*

Ezután gyakori vendég voltam az orvoséknál. Gyakran sétáltam a kis szökével szép holdas estéken, virágos mezőkön s megszerettem s és kezét megkértem.

Ő azon szemlesütéssel mondta az igent, melylyel a kép megtartását helyeslé.

Sok év mult el azóta, de a csókát feledni nem tudom. Szegevénynek szomorú vége lett: valamely pajkos gyermek meglötte. Sokáig ápolgattam és még jobban hozzászokott.

Később alig tehettem hazulról egy lépést is, hogy ne kísérem és ha valahová bementem, órák hosszáig ne váraкоzzék reám türelemmel és látásomkor újra ki ne fejezze örömét. Sok idő múltán megöregedett s egy éjjel meghalt. Meghalt, mint egy ember öntudata teljességével mindnyájunktól elbucszva, megsiratva.

Szegény jó madarat kitömettem s most is ott van az íróasztalomon. Oly sokszor, oly sokáig elnéztem azt a fekete madarat s elgondolom mennyi jót is köszönök neki. Szép kis feleséget, nyugodalmat, boldogságot.

Néha-néha, ha szivarom füstje mellett elmerengek a fekete madáron, kis feleségem meglep s ábrándozásomból csak ez a szava ébreszt föl: «De hamis is volt ez a maga csókája!»

«No édes öcsém», mondá, «ezért kedves nekem ez a fekete madár, ezért nem adnám a világ minden kincséért sem; mert mindent ennek köszönhetek jólétemet, boldogságomat s agg napjaim vidámságát. Látod, nem tudni, egy igénytelen állat is mily szerencsét hozhat véletlenül az embernek, ezért nem kell az állatokat pusztítani és kinozni.

Pécs. Róm. kath. ciszt. főgymnasium önképző köre.

A h ú s é g.

Irta: FISCHER BÉLA.

Nagyot csappant az utcaajtó. A vén Bodri ugatni kezdett. Kinéztem a bokor mögül, hogy ugyan ki lehet az. János volt, a favágó, a ki elszokott ugy néha-néha hozzánk jönni. Földhöz tapadt szegény volt, pedig otthon négy kis gyerek kapaszkodott a hazatérő édes apába éhesen: mit hozott, kapnak-e egy kis kenyeret. Mindig kapott nálunk valamit: holmi viselt ruhát, csizmát. Most is az én téli kucsmám volt a fejébe nyomva, a mit tavaly hordtam. Mert pénzt nem lehetett adni az istenadtának, — mert elitta volna.

A mint kinyitotta az ajtót, a Bodri morogva ment neki, ki nem álhatta ezt az embert, mert soha sem ment el anélkül, hogy a vén kutyát jól oldalba ne rugta volna.

Most is rávágott a kezében lévő suhánggal.

— Mit bántja azt az állatot, János? Bántotta az magát? kiáltottam rá.

Valamit morgott, de csak jobbnak látta a dolgot abbahagyni, s édeskés, vékony hangon kérdezte:

— Urfi kérem, itthon van az édes apja?

— Itthon majd kihivom, csak várjon itt a konyhaajtóban! S azzal befutottam.

— No, János! De régen nem láttam már? szólt kijöve édes